

11. Татузян Р., Дюрич Г., Варчук С. Трансформація нітратів, нітритів і важких металів у молоко і продукти його переробки. *Тваринництво України*. 1996. № 10. С. 24–25.
12. Романов Л. Важкі метали в молоці та продуктах його переробки. *Тваринництво України*. 2000. № 7/8. С. 19.
13. Печар Н. П., Буцяк В. І. Екстракт ехінацеї – засіб щодо зниження вмісту важких металів у біотехнологічних процесах з переробки молока. *Біологія тварин*. 2008. Т. 10, № 1/2. С. 231.
14. Екстер'єр молочних корів : перспективи оцінки і селекції: монографія / Й. З. Сірацький, Я. Н. Данилків, О. М. Данилків та ін. Київ.: Науковий світ, 2001. 146 с.
15. ГОСТ 30178-96. Сырье и продукты пищевые. Атомно-абсорбционный метод определения токсичных элементов. Москва, 2001. 20 с.
16. ДСТУ 7670: 2014. Сировина і продукти харчові. Готування проб. Мінералізація для визначення вмісту токсичних речовин. [Чинний від 2015-07-01]. Київ, 2014. 18 с. (Інформація та документація).
17. Розведення сільськогосподарських тварин: підручник / Басовський М. З., Буркат В. П., Вінничук Д. Т. та ін.; за ред. М. З. Басовського. Біла Церква, 2001. 400 с.
18. Черняк Н. Г., О. П. Гончарук О. П. Лінійна оцінка типу екстер'єру корів голштинської породи у племзаводі ТДВ «Терезине». *Розведення і генетика тварин*. 2012. Вип. 46. С. 115–117.
19. Черняк Н.Г., Гончарук О.П. Оцінка корів-первісток української чорно-рябої молочної породи за типом будови тіла у племзаводі ТОВ «Сухоліське». *Розведення і генетика тварин*. 2007. Вип. 47. С. 276–279.

УДК 636.4.084:631.158

DOI <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2022.125.21>

РІДКА ГОДІВЛЯ СВИНЕЙ У ПОРІВНЯННІ З ГОДІВЛЕЮ ТРАДИЦІЙНИМИ КОМБІКОРМАМИ

Кушнеренко В.Г. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри ветеринарії, гігієни та розведення тварин імені В.П. Коваленка,
Херсонський державний аграрно-економічний університет

У статті наведено результати досліджень щодо вивчення економічної ефективності застосування кормоагрегатів «Мрія» для приготування кормосумішей у порівнянні із традиційними кормами комбікормових заводів.

Матеріалом досліджень були комбікорм, вироблений ТОВ «Агрозоосвіт» (м. н. Каховка, Херсонської області), ферментована гомогенна кормова суспензія приготовлена за допомогою кормоагрегату «Мрія» виробництва ТОВ Науково-виробничий упроваджувальний центр Академії інженерних наук України «ПМЗ», ремонтні свиноматки на відгодівлі.

Високий генетичний потенціал продуктивності може бути реалізований тільки за певних умов раціональної повноцінної годівлі.

У зв'язку з переходом до нових ринкових відносин, зміною форм власності на засоби виробництва та цінових співвідношень між кормами, енергоносіями, працею, при модернізації технологічних процесів необхідно виходити з вимог одержання максимальної продуктивності тварин при найменших витратах кормів, енергоресурсів, праці та інших засобів з тим, щоб забезпечити прийнятну для товаровиробника рентабельність виробництва.

За рахунок різної інтенсивності росту дослідних тварин, спричиненої типами годівлі, за рідкого типу годівлі мали на 3,38 кг (або на 4,5%) більші прирости маси тіла порівняно з тваринами, які відгодовувались за сухого типу годівлі.

Прямі витрати і повна собівартість у розрахунку на 1 кг приросту під час відгодівлі за рідкого типу годівлі, порівняно з сухим, зменшилися і були відповідно на 19,25% і 18,34% нижчими.

Ринкова ціна реалізації 1 кг живої маси для тварин на кінець їх відгодівлі була 44 грн за 1 кг живої маси. Ринкова вартість однієї голови, відгодованої за рідкого типу годівлі, виявилась на 0,84%, або 44 грн вищою. За рахунок зниження повної собівартості 1 кг живої ваги на 5,84 грн, або 18,34%, одержали від реалізації продукції під час відгодівлі свиней прибутку на 503,86 грн більше, або на 54,62%.

Ключові слова: рідка годівля, сухий тип годівлі, кормоагрегат «Мрія», собівартість відгодівлі, ферментована кормова суміш, комбікорм.

Kushnerenko V.H. Liquid feeding of pigs in comparison with feeding with traditional feeds

The article presents the results of research on the study of economic efficiency of the use of feed units Mriia for the preparation of feed mixing compared to traditional feeds of feed mills.

Combined feed was the subject of scientific research. Forage produced LLC "Agrozovsvit" (N. Kakhovka, Kherson region), this is a fermented homogeneous feed suspension. Feed suspension is prepared with the help of the forage unit Mriia of production of LLC Scientific-Production Center of the Academy of Engineering Sciences of Ukraine "PMZ", replacement sows for fattening.

The high genetic potential of productivity can be implemented only under certain conditions of rational full feeding.

In connection with the transition to new market relations, changing the forms of ownership of means of production and price ratios between feeds, energy, labor, with the modernization of technological processes it is necessary to come out of the requirements for obtaining maximum animal productivity at the lowest costs of feed, energy, labor and other means in order to provide an acceptable production profitability.

Due to the different intensity of the growth of experimental animals caused by the types of feeding, under a liquid type of feeding animals had by 3.38 kg (or by 4.5%) greater weight gains compared to animals that were fattened under dry type of feeding.

Direct costs and a complete cost per 1 kg of growth during fattening for a liquid type of feeding, compared to dry, decreased by 19.25% and 18.34%.

The market price of 1 kg of live weight for animals at the end of their fattening was 44 UAH per 1 kg of live weight. The market value of one head, fed under a liquid type of feeding, was 0.84%, or by 44 UAH higher. Thanks to the reduction of the total cost of 1 kg of live weight by 5.84 UAH, or 18.34%, we received profits from the sale of products during fattening of pigs by 503.86 UAH more, or by 54.62%.

Key words: liquid feeding, dry type of feeding, feed unit Mriia, cost of fattening, fermented feed mixture, compound feed.

Постановка проблеми. Однією із провідних галузей аграрного сектору України, яка забезпечує населення найціннішими продуктами харчування – є тваринництво. Його подальша інтенсифікація, збільшення виробництва продукції обумовлені удосконаленням технологічних процесів, створенням оптимальних умов утримання і годівлі для тварин. Високий генетичний потенціал продуктивності може бути реалізований тільки за певних умов раціональної повноцінної годівлі.

У зв'язку з переходом до нових ринкових відносин, зміною форм власності на засоби виробництва та цінкових співвідношень між кормами, енергоносіями, працею, при модернізації технологічних процесів необхідно виходити з вимог одержання максимальної продуктивності тварин при найменших витратах кормів, енергоресурсів, праці та інших засобів з тим, щоб забезпечити прийнятну для товаровиробника рентабельність виробництва.

Підвищення ефективності галузі тваринництва значною мірою обумовлене удосконаленням існуючих та розробкою нових технологій виробництва продукції. Серед них важливе значення надається технологічним прийомам виробництва кормових повнораціонних зволжених ферментованих гомогенних сумішей,

збалансованих за основними поживними речовинами, що відповідають фізіологічним потребам тварин і забезпечують високу реалізацію генетичного потенціалу їх продуктивності (М.В. Присяжнюк, М.В. Зубець, П.Т. Саблук та ін.) [1].

Сучасні тенденції розвитку кормоприготувального обладнання показують, що інтенсифікація технологічних процесів повинна бути спрямована не тільки на фізико-механічне перетворення матеріалу, але і на його структурні зміни на клітинному рівні, що розкриває природний потенціал корму.

Перспективне обладнання для приготування рідких кормових сумішей повинно поєднувати стандартні процеси подрібнення і змішування з поглибленою обробкою сировини в одному пристрої.

Подібні розробки базуються на принципово нових інженерних рішеннях, в основі яких лежить інтенсивний імпульсний вплив на оброблювану сировину. Кавітаційні диспергатори застосовуються для подрібнення рослинної і тваринної сировини, приготування суспензій, емульсій, гомогенізації і знезараження рідин [2].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вивчення аспектів годівлі свиней дає можливість різко підвищити їхню продуктивність, зокрема молодняку на відгодівлі завдяки науково обґрунтованому балансуванню раціонів за вмістом енергії і кількістю поживних та біологічно активних речовин [3; 4; 5]. Проте навіть оптимально високий рівень енергії поряд із балансуванням раціону за біологічно повноцінним протеїном за рахунок незамінних амінокислот (лізин, метіонін, цистин, триптофан, треонін) макро- і мікроелементами та біологічно активними речовинами також не забезпечує стовідсоткової реалізації відгодівельної програми, якщо господарник не приділяє належної уваги системам годівлі [6; 7].

Система годівлі в сучасному розумінні – це комплекс відповідних технологій, які можуть бути реалізовані за наявності відповідного обладнання і дотримання аналогічних методик у контексті обраного типу годівлі. На сьогодні виділяють два основні типи годівлі свиней: рідкий і сухий.

Слід відзначити, що якщо переваги і недоліки сухої годівлі є більш зрозумілими для українського виробника, то стосовно рідкої відчувається певний дефіцит інформації.

Отже, серед основних переваг рідкої годівлі слід відзначити можливість використання дешевих відходів харчової промисловості. Враховуючи те, що 70% витрат під час виробництва свинини пов'язано з кормами, включення дешевих продуктів до складу повноцінних і збалансованих раціонів свиней значно знижує собівартість продукції. На сьогоднішній день для підвищення поживності корму застосовують принципово новий метод підготовки зерна та сумішей до згодовування тваринам. Суть його полягає у застосуванні спеціальних технологій приготування корму з використанням кормоприготувальних агрегатів АКГСМ «Мрія», коли зерно вологістю 14-18% під дією сил тертя та тиску у воді нагрівається до високої температури і перетворюється на гомогенну пластичну масу з киселеподібною консистенцією (Соляник М.Б., 2007) [8].

Серед інших переваг рідкого типу годівлі О.О. Кравченко, В.О. Голов [6], встановили значно вищий рівень поїдання рідкого корму, порівняно із сухими (на 5% і більше); зниження коефіцієнту конверсії (до 10%); збільшення приростів живої маси до 6%; швидше досягнення бажаної забійної живої маси. Так, у 210 днів жива маса тварин за сухим типом годівлі становила 95,29 кг, а за рідкого – 102,66 кг при середньодобових приростах від 71 до 210 днів, відповідно 516 та 569 г.

Дослідження на 320 фермах у Голландії показали, що випадки субклінічного сальмонельозу серед поросят, які вирощуються на рідкому кормі, зустрічаються

у 10 разів рідше, ніж серед поросят, яким дають сухий корм, а частота спалахів колібактеріозу знижується на 25%.

Ферментовані корми сприяють кращій перетравлюваності поживних речовин, їх засвоюваності, а значить і збільшенню приростів.

Рідка годівля вважається особливо ефективною при відгодівлі свиней, адже саме на цю категорію поголів'я припадає основна витрата кормів, а це означає, що зберігається значний потенціал в економії витрат за рахунок удосконалення технології годівлі.

Таким чином, задля оптимізації годівлі та підвищенню ефективності свинарських господарств використовуються різні системи годівлі, що дозволяють знизити втрати корму та підвищити продуктивність ферми. Найбільш вигідним у цьому відношенні є застосування рідкої годівлі. Для поросят після відлучення рідкий корм більшою мірою відповідає їх фізіологічним потребам, ніж сухий. Крім того, компоненти, що входять до складу рідкого раціону (зерна злакових, молочні продукти), містять молочнокислі бактерії, які ферментують кормову суміш, знижуючи її рН і тим самим забезпечують консервуючий ефект.

Постановка завдання. Мета досліджень полягала у вивченні ефективності застосування кормоагрегатів «Мрія» у відгодівлі ремонтних свиноматок ферментованою гомогенною кормовою суспензією порівняно із годівлею ремонтних свиноматок сухими комбікормами комбікормового заводу ТОВ «Агрозоосвіт» з додаванням преміксу «Nutrimin» для свиней певної вікової категорії.

Для вирішення поставлених задач було проведено науково-господарський дослід в умовах фермерського господарства «ЕКОФАРМ» Горностаївського району Херсонської області.

Досліджено ефективність використання ферментованої гомогенної кормової суспензії приготовленої за допомогою кормоагрегату «Мрія» для молодняку свиней;

Визначено економічну доцільність використання ферментованої гомогенної кормової суспензії приготовленої за допомогою кормоагрегату «Мрія» у порівнянні з годівлею свиней сухими комбікормами комбікормового заводу ТОВ «Агрозоосвіт» з додаванням преміксу «Nutrimin» для відгодівлі свиней.

Виклад основного матеріалу дослідження. Експериментально доведено перевагу запропонованих нами техніко-технологічних рішень виробництва свинини, зокрема, використання рідкого типу годівлі за допомогою обладнання розробленого і впровадженого у виробництво науково-виробничим упроваджувальним центром Академії Інженерних наук України «Підземметалознавство», яке може з плавним, щоденним переходом між кормами будь-яких рецептур годувати тварин кормами різної консистенції в мультифазному режимі. Дана технологія є досить економічною у порівнянні із аналогічним устаткуванням для приготування сухих кормів, що значно знижує собівартість продукції, одержаної під час відгодівлі порівняно з традиційними сухими кормами.

В середньому 70% у структурі витрат займають корми, разом з вартістю зернових та білкових кормів.

У таблиці (табл. 1, 3) наведено собівартість раціонів рідкого типу годівлі (ферментованою гомогенною кормовою суспензією) приготованих кормоагрегатом «Мрія» науково-виробничого упроваджувального центру Академії Інженерних наук України «Підземметалознавство» та закуплених кормів комбікормового заводу ТОВ «Агрозоосвіт».

Таблиця 1

**Собівартість раціонів ферментованої гомогенної кормової суспензії
приготовленої за допомогою кормоагрегату «Мрія», та вартість
готових комбікормів комбікормового заводу ТОВ «Агрозоосвіт»**

Компоненти	Ціна грн/кг	Раціон СК – 26 /%	Раціон СК – 31 /%	Вартість раціону СК – 26, грн/кг	Вартість раціону СК – 31, грн/кг	Готовий раціон СК – 26, грн/кг	Готовий раціон СК – 31, грн/кг
Пшениця	4	0,50	0,40	2	1,6	-	-
Ячмінь	4	0,27	0,37	1,08	1,48	-	-
Соєвий шрот	10	0,191	0,20	1,91	2	-	-
Премікс	31,5	0,039	0,030	1,23	0,95	-	-
Витрати електро- енергії, кВт/год	2,82	0,078	0,078	0,22	0,22	-	-
Транспортні витрати	0,22			0,22	0,22		
Разом	-	-	-	6,66	6,47	9,15	8,01

Нижче приведено розрахунок собівартості одного кілограму живої маси ремонтних свинок за дослідний період відгодівлі за різними типами годівлі (табл. 2, 3).

Таблиця 2

**Собівартість одного кілограму живої маси ремонтних свинок
за сухим типом годівлі у дослідний період відгодівлі**

Група тварин	Період експе- рименту	Приріст ж/м за період	Назва раціону	Викори- стано корму за період, кг/1 гол	Вартість раціону грн/кг	Вартість викори- станого корму, грн	Собівартість 1 кг приросту відносно використаних кормів, грн/ 1 гол.
Контрольна	42	36,30	СК-26	91,19	9,15	834,34	22,99
	42	39,62	СК-31	107,14	8,01	858,21	21,66
Разом	84	75,92	-	198,33	17,16	1692,55	22,29

Таблиця 3

**Собівартість одного кілограму живої маси ремонтних свинок
за рідким типом годівлі у дослідний період відгодівлі**

Група тварин	Період експе- рименту	Приріст ж/м за період	Назва раціону	Викори- стано корму за період, кг/1 гол	Вартість раціону грн/кг	Вартість викори- станого корму, грн	Собівартість 1 кг приросту відносно використаних кормів, грн/ 1 гол.
Контрольна	42	36,00	СК-26	95,81	6,66	638,09	17,72
	42	43,05	СК-31	123,81	6,47	801,05	18,61
Разом	84	79,05	-	219,62	13,13	1439,14	18,20

Виходячи із даних собівартості кормів використаних у дослідний період ми можемо зазначити що корми приготовані за допомогою кормоагрегату «Мрія», є дешевшими у порівнянні із кормами комбікормового заводу ТОВ «Агрозоосвіт» на 18,6% що значно знижує собівартість продуктів отриманих у процесі годівлі.

Економічну ефективність виробництва свинини обчислювали згідно загальноприйнятих методик [9; 10].

Економічний ефект, одержаний від застосування рідкого типу годівлі розраховуємо за різницею в показниках продуктивності ремонтних свинок. За базовий варіант взято продуктивність свиной за використання сухого типу годівлі під час відгодівлі, за вдосконалений рідкий тип годівлі, який рекомендується нами для відгодівлі тварин у господарстві. За основу при відгодівлі брали масу тварин на кінець періоду, віком шість місяців і близькою до 120 кг.

Як витикає з таблиці 4, собівартість 1 голови ремонтних свинок при постановці на відгодівлю відрізнялась, тобто в дослідній групі цей показник був меншим на 3,8% у порівнянні з контрольною групою.

Таблиця 4

Різниця економічних показників продуктивності за сухим та рідким типом годівлі на відгодівлі

Показник	Тип годівлі		± рідкий до сухого	± %
	сухий	рідкий		
Собівартість 1 гол. на початок досліду, грн	2628,88	2528,92	-99,96	-3,80
Абсолютний приріст, кг	75,86	79,24	3,38	4,50
Прямі витрати на 1 кг приросту під час відгодівлі, грн /кг	22,29	18,20	-4,09	-19,25
Повна собівартість 1 кг приросту, грн / кг	31,84	26,00	-5,84	-18,34
Повна собівартість одержаного приросту під час відгодівлі на 1 голову, грн	2415,38	2060,24	-355,14	-14,70
Повна собівартість 1 голови на кінець періоду, грн	5044,26	4589,16	-455,10	-9,02
Вага 1 голови на кінець періоду, кг	119,00	120,00	1,00	0,84
Повна собівартість 1 кг живої ваги на кінець періоду, грн	42,39	38,24	-4,15	-9,79
Ринкова вартість 1 кг живої ваги, грн	44,00	44,00	-	-
Ринкова вартість 1 голови на кінець періоду, грн	5236,00	5280,00	+44,00	0,84
Вартість додатково отриманої продукції на 1 голову, грн	3337,84	3486,56	148,72	4,45
Одержано прибутку (збитку «-») під час відгодівлі на 1 голову, грн	922,46	1426,32	503,86	54,62
Рентабельність відгодівлі 1 голови, %	38,19	69,23	+31,04	x

За рахунок різної інтенсивності росту дослідних тварин, спричиненої типами годівлі, за рідкого типу годівлі мали на 3,38 кг (або на 4,5%) більші прирости маси тіла порівняно з тваринами, які відгодовувались за сухого типу годівлі.

Прямі витрати і повна собівартість у розрахунку на 1 кг приросту під час відгодівлі за рідкого типу годівлі, порівняно з сухим, зменшилися і були відповідно на 19,25% і 18,34% нижчими.

Ринкова ціна реалізації 1 кг живої маси для тварин на кінець їх відгодівлі була 44 грн за 1 кг живої маси. Ринкова вартість однієї голови, відгодованої за рідкого типу годівлі, виявилась на 0,84%, або 44 грн вищою. За рахунок зниження повної собівартості 1 кг живої ваги на 5,84 грн, або 18,34%, одержали від реалізації продукції під час відгодівлі свиней прибутку на 503,86 грн більше, або на 54,62% [11].

Таким чином, використання рідкого типу годівлі призвело до підвищення рентабельності відгодівлі ремонтних свинок на 31,04%, порівняно з сухим типом годівлі, і становило 69,23%.

Висновки і пропозиції. У процесі приготування корму відбувається руйнування стінок рослинних клітин, необхідні тваринам протеїн, ферменти і вітаміни переходять в доступну форму. В результаті підвищується перетравність поживних речовин, покращується показник конверсії корму. Готовий корм характеризується оптимальною для травного тракту структурою, дисперсністю і вологістю. Йому властиві добрі нюхові й смакові якості.

Ферментована гомогенна кормова суспензія, приготована за допомогою кормоагрегату «Мрія», поїдалася тваринами більш охоче за рахунок чого в два рази скорочувався час споживання корму. Тварини дослідної групи споживали менше води у період між роздачою кормів, ремонтні свинки дослідної групи згуртовувалися і витрачали на відпочинок в три рази більше часу, ніж свинки контрольної групи які споживали сухі корми.

При відгодівлі ремонтних свинок до шести місяців простежувалась тенденція до збільшення живої маси тварин за рідким типом годівлі ферментованою гомогенною кормовою суспензією.

На основі вище зазначених висновків ми пропонуємо малим та середнім свинарським підприємствам, застосовувати революційне обладнання для підвищення економічного рівня господарювання.

Використання цього обладнання як складової технології виробництва свинини в господарстві є економічно доцільним і призвело до підвищення рентабельності відгодівлі ремонтних свинок на 31,04%, порівняно з сухим типом годівлі і становило 69,23%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. М.В. Присяжнюк, М.В. Зубець, П.Т. Саблук та ін. Аграрний сектор економіки України (стан і перспективи розвитку) К.: ННЦ ІАЕ, 2011. 1008 с.
2. Шестаков, С. Д. Основи технології кавітаційної дезінтеграції. М. : ЕВА-прес, 2001. 253 с.
3. Месель-Веселяк В. Я., Мазуренко О. В. Розвиток м'ясопродуктового підкомплексу України. К. : ННЦ ІАЕ, 2004. 198 с.
4. Дурст Л., Виттман М. Кормление сельскохозяйственных животных. Пер. с немецкого. Под ред. Ибатуллина И. И., Проваторова Г. В. Винница: Нова книга, 2003. 278-309 с.
5. Столюк В. Нові підходи в годівлі свиней. *Ефективне свинарство*. 2010. № 4. 33-35 с.
6. Кравченко О. О., Голов В. О. Порівняльна характеристика сухого та рідкого способів годівлі свиней. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2013. Вип. 4 (75). Т. 2. Ч. 2. 116-120 с.
7. Методики досліджень по свинарству: Колектив авторів; Відп. за вип. В. П. Рибалко. Харків, 1977. 151 С.

8. Соляник М. Б. Удосконалення технології виробництва гомогенних кормових суспензій та ефективність їх використання при відгодівлі свиней: автореф. дис. канд. с.-г. наук: 06.02.04 Херсонський держ. аграрний ун-т. Херсон, 2007. 20 с.

9. Методические рекомендации по определению экономической эффективности зоотехнических экспериментов, производственной проверки и внедрения в свиноводство. *Методы изучения вопросов кормления, технологии подготовки кормов и содержания свиней*. М. : ВАСХНИЛ, 1986. 66 с.

10. Коваленко В.П., Халак В.І., Нежлукченко Т.І., Папакіна Н.С. Біометричний аналіз мінливості ознак сільськогосподарських тварин і птиці. Херсон: РВЦ «Колос», 2009. 160 с.

11. Наталія Аверчева, Микола Соляник, Владислав Кушнеренко Ефективний розвиток свинарства у фермерських господарствах на основі застосування інноваційних підходів до годівлі тварин Дніпровський державний аграрно-економічний університет, ТОВДКС Центр 2020. 63-70 с.

УДК 636.52/58:636.083:591.044:591.111

DOI <https://doi.org/10.32851/2226-0099.2022.125.22>

ЗМІНИ ГЕМАТОЛОГІЧНИХ ПАРАМЕТРІВ У КУРЕЙ ЗА ВИКОРИСТАННЯ ДЛЯ УТРИМАННЯ НЕСУЧОК МОНОХРОМНОГО СВІТЛА З РІЗНОЮ ДОВЖИНОЮ СВІТЛОВОЇ ХВИЛІ

Осадча Ю.В. – к.с.-г.н.,

доцент кафедри біології тварин,

Національний університет біоресурсів і природокористування України

Джерелом штучного світла останнього покоління у птахівництві є світлодіодні світильники. Це особливий вид напівпровідникових діодів, які можуть давати монохромне світло. Світлодіодні світильники дають змогу зменшити витрати електроенергії, мають більший термін служби, специфічний спектр, меншу теплову потужність, вищу енергоефективність та надійність, а також менші витрати на обслуговування, тому все частіше використовуються виробниками. За цього дані про вплив монохромного світла на організм курей досить суперечливі. Тому метою досліджень було вивчення змін гематологічних параметрів у курей за використання для утримання несучок монохромного світла з різною довжиною світлової хвилі. Для цього в умовах сучасного комплексу з виробництва харчових яєць сформували 4 групи курей, кожену з яких утримували в окремому пташнику-аналозу за площею та устаткуванням. Відмінності між пташками стосувалися лише світлодіодних світильників, які мали різну довжину світлової хвилі. Зокрема, курей 1-ї групи утримували з використанням світлодіодних світильників з піковою довжиною світлової хвилі ~460 нм, 2-ї групи ~600 нм, 3-ї групи ~630 нм та 4-ї групи ~650 нм. Для визначення гематологічних параметрів відбирали по 30 проб цільної крові у несучок кожної групи віком 52 тижні. Встановлено, що під час утримання курей за довжини світлової хвилі ~630 нм та ~650 нм їх гематологічні параметри перебували в межах фізіологічної норми. Тоді як за використання світильників із довжиною світлової хвилі ~600 нм у крові курей виявлено відхилення від фізіологічних норм кількості (0,6% < норми) та об'єму (2,9% < норми) тромбоцитів. Використання ж світильників з довжиною світлової хвилі ~460 нм супроводжувалось подальшими змінами в системі крові, які проявлялись відхиленнями